

mihai horodnic

și mi-a rămas doar cântecul

suceava, 2022

Mărturisitorii: Mihai Horodnic

Mihai Horodnic (1907-1926), s-a născut, „sub țintuirea mută a focului de stele”, la Bilca, în 15/27 iulie 1907. În 1918, s-a înscris la gimnaziul din Rădăuți (din 1919, Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi”). În 1922, publică primele exerciții lirice în revista „Mugurul” a elevilor claselor mai mari. Din ianuarie 1924, preia conducerea revistei și, împreună cu Iulian Vesper, Ion Roșca, Ionel Negură (viitor economist și publicist de marcă), Iftimie Galan, Tit Cârșteanu și Eugen Prelipceanu, „ca meșterul îndemânat / și încrezut în propria-i putere”, construiește un univers liric plin de prospețime („mi-am cioplit eu singur / Mângâierea”). Apoi, „la 4 septembrie 1926, tânărul poet bucovinean Mihai Horodnic s-a prăbușit sub zodie de nenoroc și moarte năprasnică, fiind răpit de apele Suceviței, pe când se scălda” (C. Nati, apud „Izvorul primăverii”, p. 163).

Mihai Horodnic se afla la vârsta începuturilor lirice într-un spațiu românesc aflat și el la aceleași începuturi. Îi era „sufletul un izvor de ape încătușat / în inima unei stânci”, clocotea pe dinlăuntru, dar încă nu găsea fâgașul „izvorului primăverii”: „Eu seara stau și ascult; / Simt că le înțeleg și, tocmai / Când vreau să-mi tălmăcesc înțelesul, / Ele se tulbură și nu mai pot / Pricepe nimic”. Era meșter, după o scurtă ucenicie de cioplitor de cuvinte, și pentru că avea nevoie de lumea

lui, cea pe care nu o putea afla în lumea noastră, a început să și-o cioplească singur „Din piatra depărtării / A întunericii/ Și a luminii“. Era, deja, un „sacerdot al simțirii“, cu povara „Vremii“ și a sufletului (stânca încătușând izvorul) pe umăr, fericindu-i pe „acei“ care „au credință, / acei ce n-au nevoie să cioplească / și să cânte!“.

Mihai Horodnic, o scânteie de geniu aidoma celei numită Nicolae Labiș, n-a mai avut „Vreme“ să ajungă poet, ci mit. Abia se iniția în bărbăție și în mitologia părinților („Cu tata alături“), iarși aidoma lui Nicolae Labiș, abia începuse cioplirea de cântec și n-a mai fost. Se mutase deja în alții, era știutorul de moarte care-i iniția și pe alții în cioplitul mângâierii, și tocmai de asta poezii cei mari ai adevăratei Bucovine poetice, Mircea Streinul, Vasile Posteuca, Iulian Vesper, Teofil Lianu, Neculai Roșca sau Traian Chelariu, aveau să-l zugrăvească arhanghel. Mircea Streinul îl recunoștea drept „primul poet modern al Bucovinei“, iar Vasile Posteuca îl descifra drept „lumină mare pentru începuturile literare bucovinene postbelice“ și am credința că nu s-au înșelat cu nimic. Un singur poem să fi scris Mihai Horodnic (de pildă, „Al șaselea cântec“, din ciclul „Cântecele așteptării“), și tot au dreptate Mircea Streinul și Vasile Posteuca, din moment ce, pe mitul poemului și al poetului s-a zidit, peste ani, catedrala. Pentru că Horodnic nu și-a mai aparținut după sine, el devenind sâmbure de credință care să îndemne la asceză și să o și justifice (poetul „va fi sacerdot. Mai mult: ascet“, stabilea Streinul). Iar dacă vremea aceea durabilă l-a trăit astfel, noi nu avem dreptul să-l minimalizăm, oricâtă erudiție ne-ar tot chinui mințile

universitare veșnic neroditoare. În fond, noi, cusurgiii fără operă care se nasc bătrâni pentru a mărșălui inutil, dar afixând un raționalism gomos, dinspre naștere înspre naștere, aparținem altei lumi, iar pe a lor nu o vom putea pricepe vreodată.

„Primul poet modern al Bucovinei“, „lumină mare pentru începuturile literare bucovinene postbelice“, mai așează, uneori, sub „ferestruici aprinse“, vibrantele sale „cuvinte pentru început“, pe coperta cărților apărând, de fiecare dată, un alt titlu, o altă metaforă care să ni-l sugereze pe Mihai Horodnic. În 1936, Ionel Negură și Vasile Posteuca au publicat, la Cernăuți, „File de poveste“, volum omagial și un fel de reînviere și de retrăire. În 1938, Ilie E. Torouțiu a publicat, la București, piesa în trei tablouri „Haiducii“. În 2004, Luca Bejenariu, Vasile I. Schipor și Elena Cristuș-Pascaniuc au îngrijit și publicat, sub egida Societății de Științe Filologice din România, Filiala Rădăuți, volumul „Mihai Horodnic / Izvorul primăverii“, făcând să fie „sărbătoare mare în zările albastre“, „în grădina înflorită“ ivindu-se, iar, Mihai Horodnic pentru a se mărturisi: „Pribeag pe-un drum de soare eu m-am pornit să merg / Și deznădejdea toată din sufletu-mi s-o șterg, / S-ajung în țara unde mai albi în floare-s merii, / Să sec dintr-o sorbire izvorul primăverii, / Să simt o viață nouă“.

Fără îndoială, Mihai Horodnic merită o „viață nouă“ măcar aici, în Bucovina, aici unde a fost și rămâne „izvorul“ unei irepetabile primăveri poetice (Drăgușanul, Ion, *Mărturisitorii. O istorie a scrisului bucovinean*, Editura Mușatinii, Suceava 2002).

Cuvinte pentru început

Prieten depărtărilor albastre
Și-ndrăgostit de-un singur Dumnezeu,
Eu m-am pornit pribeag pe lumea asta
Să-mi caut lumea mea.
Dar n-am găsit-o...

Și-atunci ca meșterul îndemânat
Și încrezut în propria-i putere
Eu am muncit și am cântat...
Și lucrul meu, și însăși lumea mea,
Pe care n-am găsit-o-n lumea voastră,
Am încercat să mi-o cioplesc
Din piatra depărtării
A întunericului
Și a luminii;
Dar ea s-a sfărâmat...

Și mi-a rămas doar cântecul
Pe care îl cântam de-atâtea ori
Crezând mai cu tărie:
Că mi-am cioplit eu singur
Mângâierea...

O, fericiți acei ce pot iubi,
Acei ce și-au găsit limanul căutării...
O, fericiți acei ce au credință,
Acei ce n-au nevoie să cioplească
Și să cânte!...
O, clipe fericite pentru voi,
Cari nu cunoașteți adâncimile depărtării
Și nici tăria cea mare a granitului,
A întunericului și a luminii...
O, fericiți, o, fericiți
Acei ce și-au găsit limanul căutării,
O, fericiți acei ce pot iubi!...

*(Izvorul primăverii, pp. 57, 58;
Drum, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 4)*

Al șaselea cântec

Mi-e sufletul un izvor de ape încătușat
În inima unei stânci,
O, când ai ști și Tu,
Când ai înțelege tăcerea lor!...

Dacă ai putea să asculți măcar o singură dată
Cum se frământă ele și cum spumegă
Și cum cad înfrânte...
Eu seara stau și ascult;
Simt că le înțeleg și, tocmai
Când vreau să-mi tălmăcesc înțelesul,
Ele se tulbură și nu mai pot
Pricepe nimic...

(Izvorul primăverii, p. 65)

Noapte

Acolo, pe cărarea copilăriei mele,
Nu-i nimeni acuma cântarea s-o înceapă.
Dorm sălciile toate încremenite-n apă
Sub țintuirea mută a focului de stele...

Și-arinii, mai deoparte, stau nemișcați în lună
Cu pleoapele-adormite sub frunze argintii.
Nu-s cântece de păsări, nici veselii copii
Și nici un tril de doină acum nu mai răsună...

Departe, moara, veche prietenă-amintirii,
Cu roata prinsă bine în scoc cu apă plină
Stă singură în noapte și-ncet parcă ascultă
Vreo șoptă să-nțeleagă din plânsetele firii.

Văd casa noastră prinsă în brațe de livezi
Și-arinii de la poartă cu frunza lor subțire,
Tresare-n fapt de seară atâta licărire
Și ferestruici aprinse te cheamă să le vezi.

Și noaptea trece albă... Departe-n zări albastre
Pe creștet de pădure își cerne cerul bruma,
Doar luna asta mândră mai luminează-acuma
Cărările și moara și prispa casei noastre.

(Izvorul primăverii, p. 41)

Zile de copilărie

Cu tata alături, în carul cu boi,
Ieșeam dimineța pe poartă la noi
Și drumul năvalnic făcea cotituri
Până departe, în zări de păduri;
Și țarina plină de holde și soare
Râdea bucuroasă cu zâmbet de floare...

Cu ochii departe, pe lanuri aprinse,
Priveam cum se leagănă spicele ninse
În ploaia de soare cu raze fierbinți,
Și boii pășeau liniștiți și cumiți...

Și, iarăși, pe carul cu snopi de secară
Veneam către casă în faptul de sară,
Și cerul era numai spuză de stele,
Și drumul gemea sub roțile grele...
Și cumpene negre dormeau la fântâni,
Și focuri aprinse luceau pe la stâni.

O, vreme trecută, întoarce-mă iară
În carul de-atuncea, pe drumul de țară,
Și-njugă-mi iar boii de-atuncea la jug,
Și varsă-mi în suflet noroc și belșug!...

(Izvorul primăverii, p. 45)

Și poate, cine știe...

Și poate, cine știe, în serile târzii
Bunica-și toarce inul și spune la copii
Un basm frumos c-o fată de împărat pe care
O mașteră vicleană a dus-o-n depărtare,

Și fata era mică... cuminte și frumoasă...
Dar a rămas pierdută, n-a mai venit acasă...
Și cu priviri pierdute micuții nepoței
Or fi privind Bunica, drept țintă-n ochii ei...

Și caierul din furcă s-o fi gătind, și nici
Bunica nu-i pe lume... Copii-or fi voinici
Și-or fi murit mulți oameni, și poate și-mpăratul,
Dar fata din poveste tot nu-și mai văzu satul...

Și soarele răsare și trece ca un rod
Pe cerul de mătase subțire ca pe-un pod.
Și vremea vine, trece... și tot mai simt cum floarea
Din sufletu-mi își pierde încet-încet culoarea.

Cu fiecare clipă iar simt cum mi se strânge
În locu-i deznădejdea și nu mai pot nici plânge,
Mi-s ochii seci de lacrimi și inima mă doare
Și viața mi-i pustie ca un întins de mare...

... Și când îmi vin în minte frumoasele povești

Pe care mama bună mi le spunea demult
Cum stam cu ochii-n jarul aprins să le ascult,
Iar când târziu și somnul venea să mă cuprindă

Eu scormoneam în vatră ca focul să s-aprindă;
Iar somnul ca să-mi fugă cu apă rece dam
Pe ochi și mai departe poveștile-ascultam...
Abia târziu, când mama gătea de tors un fus,
Mă învăța o rugă, cu ochii țintă-n sus

Și la icoana unde ardeau lumini de ceară
Eu mă rugam cuminte în orișicare seară,
Apoi în pătulețul cu-acoperiș de in
Eu adormeam; iar somnul să-mi fie drag și lin,

Pe obrăjorii fragezi și rumeni ca un măr
Mă săruta mămuca. Șuvițele de păr
Mi le-ndrepta pe frunte cu degete ușoare...

Dar azi nu mai am mamă. Să mă sărute n-are
Cine; nici icoană și pătuc de in
N-am mai văzut de-atuncea. În locul ista plin
De umbră și-ntuneric drept pat găsesc frunzar
Și-o lespede de piatră cu izul greu și-amar,

În orișicare capăt din neagra mea chilie
Văd veșnic umbra morții rânjită a pustie...
Doar soarele prin gratii se uită-ncet, cu teamă:
El singur mă alină cu mângâieri de mamă...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 31, 32)

Privește-i!...

Privește-i cum se duc încet!
Și oare ce-și vorbesc mergând?
Ce basm frumos și ce plăpând
Cuvânt le spune dorul
Din depărtări, plângând?

Le spune șoaptele dintâi
Și ei le-ascultă duși pe gând
Și ce frumos răsună, blând,
Departe buciumul la stână
Din codrii tremurând!...

Pe aripi sprintene de vânt
Pornește cântec de izvor,
Și frunza cade-n urma lor,
Iar plopii mândrii din cărare
Le cântă basm de dor...

Și ei se duc, pășind încet
Pe lungi pribege căi,
Și cerul arde în văpăi
Și toate-s farmec pentru ei
Că-s șoaptele dintâi...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 19)

Noapte albă călătoare

(Fragment din „File de poveste”)

Noapte albă călătoare,
Fă-mă să răsar o floare
Înflorită stea albastră
Tocmai la căsuța noastră.

Noapte albă, fă din stele
Și din dorurile mele
Drum deschis peste câmpii,
Peste codrii și pustii,

Și mă fă, noapte frumoasă,
Călător ce vine-acasă...
Când din zare s-or ivi
Și pe cer s-or zugrăvi

Zorii albi ca florile,
Curați ca ninsorile,
Eu să bat ușor la poartă,
Și de-o fi mămuca moartă,
Somnul n-o să-i pară greu;
S-o trezi, dac-oi fi eu.

Pe cărarea care duce,
Până la fântâna dulce,

Cine-ascultă seara oare
Glasul de privighitoare?
Cine stratul ni-l plivește,
De nuntit, cine nuntește?

Frunzuliță de pelin,
Rău e, Doamne, la strein;
Nici te-ntreabă ce te doare,
Inima de dor îți moare;
Ziua vine, ziua trece,
Floarea vieții ți se trece.

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 29)

Din file de album

S-au îmbrăcat în floare grădinile pe rând
Cutremurate toate de vraja unui gând;
Și albe ca zăpada lucesc aprinse-n soare
Și râd și se tot miră de-atâta sărbătoare.

De sus coboară îngerii și-n liniștea senină
Răstoarnă peste straturi ulcioare de lumină
Și tot mai lin șoptește izvorul de viață
Și cresc garoafe albe și muguri de verdeață.

Pe-un ram cuprins de floare s-a prins o rândunică
Și graiul ei subțire tăcerea o despică;
Și nuferi blânzi din ape simt că e primăvară:
Își dezvelesc la soare curata lor comoară
De gingășie albă și cerului se înclină
În străluciri aprinse de-o tânără lumină.

Și-i sărbătoare mare în zărilor albastre
Și-a înflorit grădina și-n sufletele noastre...
Pribeag, pe-un drum de soare, eu m-am pornit să
merg

Și deznădejdea toată din sufletu-mi s-o șterg,
S-ajung în țara unde mai albi în floare-s merii,
Să sec dintr-o sorbire izvorul primăverii.
Să simt o viață nouă...

Dar m-am oprit din drum.

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 3)

Scrisoare de toamnă

Trăsuri care vin întruna și merg
Cotesc la răscruce și-n zare se pierd,
Și focuri de toamnă s-aprind pe la vetre,
La moară porumbul se sfarmă-ntre pietre.

Și apele sure vuiesc la răstoace
Că toamna-și adună toți norii încoace...
Cu sufletul strâns între teascuri de teamă
Stau zilnic la geamuri și toamna mă cheamă

... Și zilele-s toate mai triste și reci;
Se pleacă arinii plângând pe poteci
Și plopi înșirați la margini de drum
Se-nfig tot mai tare în norii de fum.

Și linii răzlețe pe ceruri înseamnă
Și frunza și-o scutură-n vântul de toamnă...
... În suflet; puhoi de-amintire se strânge
Și-n geam bate toamna de-afară și plânge.

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 3)

Elegie de toamnă

Liniștită e grădina unde-ntâia dată-am plâns
La fereastra care veșnic mic nu mi s-a deschis.
Și din crengi îmbrobodite de tristețe un cais
Scutură îngălbenite frunzele de-atâta plâns.

Ochi albaștri de cicoare s-au închis pe totdeauna
Și pe straturi romanița scuturată-i pe vecie
Simt acum că primăvara limpezită cc-o să vie
Dintre bucurii aduse, mie n-o să-mi dea nici una.

Toamna asta care vine floarea inimii mi-o curmă:
Unde-s oare ochii ceia limpezi ca o zi de vară?
A murit așa degrabă visul florilor de-o seară?
Zâmbetele tale toate irosite-s fără urmă?

Uite, plânge-o stea departe, singură pe-un cer de
fum:
Dă-ți măcar acum în lături de la geam perdeaua
albă...
Vântul scutură puternic vițele pustii de nalbă
Și mi-i sufletul, afară, cerșetor rămas pe drum...

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 4)

Cântec de toamnă

Bat piuele tare
Pe gârlele sure,
Spre sat zboară corbii
Și vin din pădure.

Și cerul e negru
Și zarea-i de fum,
Vin care la moară
Încetul pe drum.

Și scânteie grabnic
O cumpănă-n vânt
Și-arinii se pleacă
Cu fruntea-n pământ.

O pasere-afară
Bocește pe-un ram,
O floare albastră
Se stinge la geam.

De dor și-așteptare
Mi-e sufletul plin,
Și toamna de-afară
Mă cheamă să vin.

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 18)

Mult mister

Mult mister ascunde apa în adâncul ei de unde
Când cu farmece de aur luna-ntrânsele pătrunde...

Zgomotoase unde repezi saltă tremurând pe prund
Și in fundul plin de taină mândru farmec ele-ascund!
Codrii vechi, de veacuri multe, fața lor pururea verde
Oglindesc în unda lină și-a lor freamăt li se pierde,
Tremurând pe-aripi de vânturi și ducând o doină sfântă
Cer și valuri și pădure, toate plâng și toate cântă...

Numai eu tăcut și palid rătăcesc pe mal de ape
Și uitându-mă în unde las privirea ca să-mi scape
Pe întinderi necuprinse unde lin se oglindește
Farmecul de cer cu stele. Tremurând luna lucește
Și lăsându-și fața mândră blânda lumilor fecioară
Apele aprinde-n vaduri și în ele se coboară!...

Mult mister ascunde apa în adâncul ei de unde
Când cu farmece de aur luna-ntrânsele pătrunde...

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 4)

Și e păcat aice degeaba să mă ții

Astăzi doar un lucru: să știi că e rușine
Și e păcat aice degeaba să mă ții;
Că Cel de sus te vede și asta tot n-o știi?

Și răzbunarea care ne vine de la dânsul
N-o poate șterge lumea întreagă nici cu plânsul
Și nici cu prețul vieții. Eu singură, copilă,
Cerșesc de-atâta vreme o fărâmă de milă;

Dar ochiul tău rămâne pustiu și nepătruns,
În el venin de șarpe se zbuciumă ascuns.
Și inima întreagă un sloi de gheață ți-i
Că nu-nțelegi ce-i viața, ce lungi și ce pustii

Mi-s zilele aice, de lumea mea departe.
Nu vezi cum tot alunec din ceas în ceas spre
moarte?

Și de când pragul ăsta înalt și blestemat
Eu l-am trecut, dincolo viața mi-am lăsat...

... Un rod desprins de creangă, fărâmă de lumină,
M-ai ferecat aice, în casa asta plină
De moarte și-ntuneric. Și brațul meu de floare
Cu lanțuri ruginite tu l-ai legat... Mă doare

Inima când zarea prin gratii-o văd albastră

Deschisă peste codri până la casa noastră...
Și eu mă zbat zadarnic și cad fără putere,
Nu văd nici o scăpare, n-am nici o mângâiere...

Tu râzi ? Dar râde că sufletul tău strâmt
N-a mai putut să-ncapă nimic de pe pământ.

Tu nu cunoști ce-i dorul de mamă și de tată;
Îți râde fața suptă de-un meșteșug netrebnic
Și râzi că în chilia aceasta ești puternic!

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 30)

Noapte

Acolo pe cărarea copilăriei mele
Nu-i nimenea acuma cântarea s-o începă.
Dorm sălciile toate încremenite-n apă
Sub țintuirea mută a focului de stele...

Și-arinii mai deoparte stau nemișcați în lună
Cu pleoapele-adormite sub frunzele-argintii,
Nu-s cântece de păsări, nici veselii copii,
Și nici un tril de doină acuma nu răsună.

Departe moara veche prietenă-amintirii
Cu roata prinsă bine în scoc cu apă lină
Stă singură în noapte și-ncet parcă ascultă
Vreo șoptă, să-nțeleagă din plânsetele firii.

Văd casa noastră prinsă în brațe de livezi
Și-arinii de la poartă cu frunza lor subțire,
Tresare-n fapt de scară atâta licărire
Și ferestruici aprinse te cheamă să le vezi.

Și noaptea trece albă... Departe-n zări albastre
Pe creștet de pădure își cerne cerul bruma,
Doar luna asta mândră mai luminează-acuma
Cărările și moara și prispa casei noastre...

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 4)

E-atâta pace-n seara asta

E-atâta pace-n seara asta și-atât de blând miroase floarea
Și-n ceruri ard atâtea stele topindu-se-n seninătate.
Și-n crânguri cântă-atât de dulce și de duios
privighetoarea
Cum e iubirea-ntâia oară aprinsă-n suflete curate.

Și romanița care râde în fapt de seară ca și tine
Își tremură privirea toată pe stratul verde plin de rouă
Asemenea cum pleci tu fruntea cuprinsă de visări senine
Și rușinată-ți strângi obrajii aprinși cu mâinile-amândouă.

Și ape plâng și cântă-ntruna pe vaduri veșnic călătoare,
Și sălcii mute le îngână purtând același dor în ele...
De ce nu vii acum aieva cu-aceleași doruri visătoare
Să stingi cu-n singur zâmbet numai amarul lacrimilor
mele?

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 7)

Chemare

A răsărit atâta floare cu drag în astă primăvară
Și noi mânați de-aceiași doruri, cuprinși de-aceiași
bucurie,
Am pus în sufletele noastre iubirea pentru-ntâia oară
Și-am așteptat, ca altădată, senine zărilor să vie...

Iar când au înflorit cireșii cu-argint împodobită firea
Și cântece neauzite în crânguri când au răsunat,
Noi le-am primit cu-aceeași teamă și-am îndrăgit
nemărginirea
Căci nu mai știm nici noi acuma ce bucurii am așteptat...

În urmă când sclipiră stele în nopți cu farmece de Mai
Și când privighetori în crânguri se închinău cu-atâta vrajă
Care să aibă-atâta farmec, când luna țese albă mreajă

Și cât am plâns apoi de doruri știu numai lacrimile mele
Când nu te-am mai văzut o vreme, când tu erai departe,
dragă...

Iar astăzi dacă flori vin iarăși. Întoarce-te și tu cu ele
Căci iarăși înfloresc cireșii și iar privighetori se roagă...

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, p. 11)

Întâiul cântec (Cântecele așteptării)

De dorul tău
Mă duc pribeag prin țarini
Și mă opresc la umbră de păduri;
Visez
Și plâng,
Și-n urmă nu mai știu nici eu
Nimic de mine...

Tristeți mă înconjoară
Ca niște ispite;
Mi-e inima frântă
Și ochii mi-s tulburi
De-atâta pustiu
Și-atâta așteptare...

Am prins azi un fluture
Cu aripi moi ca puful
Și-ncet între degetele mele
L-am strâns.

Și în ochii lui
Mai mici ca firul de mac
Am zărit
Icoana depărtărilor albastre
Care te învăluie și pe tine ...

Și cutremurat
De clipa asta neînțeleasă,
Eu l-am făcut să zboare
Și am simțit atunci
Cum îmi zboară din mâini
Fericirea

Îngropată în ochii lui,
În care se oglindesc
Depărtările albastre
Și sinilii
Și care te îngroapă în ele
Și pe tine.

(*Drum*, Anul 8, Nr. 2, aprilie-iunie 1972, pp. 38,
39; *File de poveste*, Cernăuți 1936, pp. 38, 39)

Al treilea cântec

Lângă grâul
Și secara;
Cotește cărarea și dă drept la punte...

Mă duc și acuma la iaz
Precum m-am dus
Și ieri
Și alaltăieri,
De-atâtea zile-n șir
De când nu te-am văzut...

În mână am un fir de romaniță,
În ochi (ca-ntr-o oglindă) depărtarea
Și-n suflet am iubirea
Și durerea,
Crescute pe același strat
Dintr-o sămânță...

Și sunt atât de singur...

Cântă lin
Pe-aproape murmurul de apă
Și izvoare,
Iar mai departe
Bat ciocanele la piuă.

Dac-ai ști ce liniștite-s serile
Aici
Și cat de vii s-aprind departe
Stelele,
Când tac și apele
Și piua
Și izvoarele...

... Doar singură inima
Se zbate în mine însângerată
Și tulbură
Tăcerea ce cade lin
Peste cărări
Și peste sat –
Și nu doarme
Ci mereu aceiași
Veghează și Te-așteaptă
Să vii...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 40, 41)

Al cincilea cântec

Seară curată de vară...
Sună pe undeva clopote.
Pe unde?

Nu știu, tare departe.
Glasul lor de-abia ajunge până la mine.
Ca și un drumeț îmbătrânit
Care cu greu își revede vatra părăsită...

Stau aici;
Un păr frumos mă acoperă
Și printre frunzele lui moi
Se văd ochiuri de cer senin.
Pe drum trec lucrători cu sapele pe umăr;
Toți vin de la munca câmpului
Și de departe se aud zgomote de care încărcate,

Vino...
Așa-i de frumos aici;
În fiecare seară ne vom duce
La râu sau ne vom opri la gârla morii.
Și vei vedea cum se frământă
Șuvoiul apei sub roată,
Întocmai ca un suflet
Sub povara așteptărilor...

Când vei fi obosită,
Ne vom opri pe mal;
Și vei vedea cum sclipește râul seara
Ca un balaur din poveste.

Iar când ne vom porni
Amândoi spre casă,
Dumnezeu, privindu-ne din cer,
Se va bucura și el;
Și ca să ne fie cărarea luminată,
Va aprinde pe boltă una câte una
Stelele...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 42, 43)

Al șaselea cântec

Mi-e sufletul un izvor de ape încătușat
În inima unei stânci
O, când ai ști și Tu ...
Când ai înțelege tăcerea lor!...

Daca ai putea să asculți măcar o singură dată
Cum se frământă ele și cum spumegă
Și cum cad înfrânte ...

Eu seara stau și ascult;
Simt că le înțeleg și tocmai
Când vreau să-mi talmăcesc înțelesul,
Ele se tulbură și nu mai pot
Pricepe nimic...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 44)

Al optulea cântec

... Alături de tine... Ce fericire!
Îți simțeam mâna caldă în mâna mea.
Ochii tăi albaștri
Se prăbușeau în ochii mei...
Mergeam pe cărarea lungă;
În dreapta și în stânga: flori.
Și tu erai așa de frumoasă
Și îmi erai așa de dragă.

Viața toată mi-aș fi dat-o...
Înțelegi ce vream să spun?...
Mi-aș fi dat toată viața, numai
Clipei aceleia...
Așa de neînțeleasă mi-o închipuiam –

Și când am fost ajuns la o punte
Ce duce nu știu peste care pârâu,
Te-am luat în brațe...
Și te-am strâns la pieptul meu puternic:
Tu erai viața și fericirea mea
Și toată închipuirea
Minții mele.

Și-atunci eu m-am crezut
Cel mai puternic om,
Mai tare decât chiar însuși

Dumnezeu...

Și sub povara cerului albastru
Cu viața mea de pieptul meu lipită,
Am vrut să fug, să mă prefac în noapte,
Să ajung în altă lume,
În nimic –
De fericire plin, că te am pe Tine...

... Dar, eu am rămas nebun;
Când am privit în jos,
Eu îmi strângeam în silă pieptul
Și brațul îmi era lipsit de Tine,
De visul meu îmi era brațul gol...

... Și ca trăsnet ca omul care
Își scapă fericirea lui din mână,
Eu am pornit să te găsesc întocmai
Cum visul meu mi te-a adus în brațe;
Și vezi, de-aceea, astăzi pribegesc:
Te caut doar pe Tine .

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 45, 46)

Al cincisprezecelea cântec

Romanița a crescut și-a înflorit.
Grădina râde astăzi
Și fiecare floare își ridică
Fruntea ca un prun deschis
Spre soare...

Fiecare floare
Cearcă să culeagă în inima potirului ei
Cel mai mult soare.

Fiecare floare
E o viță care
De-abia deschide ochii
Și cucernică se roagă
Și se pleacă ca să strângă
Cât mai mult grăuntele aprins
Care picură din soare...

Fiecare floare
Brațele spre cer ridică
Și se roagă
Ziua întreagă
– De cum soarele răsare, până ce apune.
Romanița a-nflorit;

Astăzi am deschis porțița

Și m-am dus să văd grădina.
Dintre flori, pe cea mai dragă
Am cules-o și-am vrut
Ție să ți-o duc...

Și-am văzut atunci cum floarea
Și-a închis pe dată ochii...
Și-a murit...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, p. 47)

Din închisoare

Ah, noaptea asta rece așa de ușor cade...
Departe plânge apa și tremură-n cascade...
Un vad se dezvelește pe apa cerului
Și peste dânsul prinsă e Calea-Laptelui.

Pe albăstrimea-naltă lucește ca o punte
Cu schele țintuite de stelele cărunte.
Și puntea se întinde departe, tot mai sus,
Până coboară-n zarea albastră, la apus...

O, punte albă, tare, treci vadul cerului
Și întâlnești în cale mioara-oierului
Tu lasă-te de-acolo c-un capăt la fereastră,
Cu celălalt te pierde departe-n zarea albastră

Și-oprește-te la poarta cu tei, la casa mea
Și ia-mă și pe mine și du-mă pân' la ea.
Dar uite... drum de fulger, o stea s-a și desprins
Și dincolo de punte s-a prăpădit, s-a stins...
Și celelalte stele zâmbesc, nici nu le pasă,
Că una dintre ele s-a prăpădit de-acasă ...

... Din strat rupi azi o floare pe care-o ai mai dragă
Și-n altă primăvară din nou o vezi întreagă,
În codru frunza cade și iarăși înverzește
Și apa vieții nimeni pe lume n-o oprește...

Ah, viața mea, o floare crescută-ntr-o grădină
Și ruptă la-ntâmplare de-o mână rea, străină,
Și pusă într-o gلاstră, în inimi de chilii,
Pe marginea ferestrei ce dă spre zări pustii...

Și dincolo de zidul ce-mi hotărăște viața
Văd cum tremurătoare sosește dimineața.
Și codrul și câmpia și cerul necuprins
Râd bucuroase toate. Cu sânul roșu, nins

În stropi de foc și viață, le râde soarele.
Departe cântă-n codrii pe rând izvoarele.
Și peste văi lumina pe șirele de plop
Se prăvălește albă în mii și mii de stropi.

Acolo, pe cărarea ce duce-n fapt de seară
Printre câmpii cu holde la casele de țară
Albite ca ghiocul în cămășuici de var,
Acolo viața-ntreagă eu mi-am lăsat-o. Rar,

Când soarele apune și când se face noapte,
Văd casa noastră veche și parc-aud prin șoapte
Pe tata cum vorbește ușor și răspicat.
O văd pe mama, parcă, cum vine înspre sat

Cu pânzele albite în apa de la gârlă,
Aud încet cum cântă ciobanii de la târlă,
Și sufletu-mi colindă pribeag, tot, rând pe rând
Copilăria, toate pe aripă de gând...

... Dar noaptea-naintează pe culmi și peste sate,
Doar gândul meu pe drumuri acum de se mai zbate...
Ah, de-aș putea o vrajă să fac ca să răstorn
Chilia blestemată și-n grabă să mă-ntorn

Acolo unde-mi bate pornirea și mă cheamă
Un glas ascuns în suflet ca sunetul de-aramă...
Ah, viața mea întreagă mi-o dau din plin cu drag,
Numai s-ajung odată să trec pân' peste prag,

Să sorb puternic zarea ce visul mi-l înghite
Și să-mi înfig în soare privirile trudite!...

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 33, 34)

REFERINTE CRITICE:

MAHAI HORODNIC, (stânga). EUGEN PRELIPCEANU, (dreapta).
IONEL NEGURĂ, (mijloc).

Drum, Anul 8. Nr. 2. aprilie-iunie 1972. p. 3

Vasile POSTEUCĂ:

Mihai Horodnic, premergător al iconarismului

Se împlinesc 46 de ani (în 1972 – n. n.) de la moartea poetului bucovinean Mihai Horodnic.

Peste țărâna mormântului său, logodit în tinerețe și vis stelar, toamne multe au nins nostalgii și funigiei de

uitare. Uitare s-a așternut și peste versurile lui de duios patriarhalism și curată simțire românească. Astăzi, când stăm să prezentăm Iconarul și splendida recoltă a poeziei bucovinene, cinstirea amintirii și operei lui Mihai Horodnic e mai mult decât o datorie.

Pornit din legendă de plug și frunte-n sudoare să-și însângere crinii inimii, pe drumuri de lumină și școală, puiul de țaran, mândru ca un măr domnesc pârğuit, își purta, sub pieptarul bundiței, alăută plină de doine muntene, de infinituri, de plaiuri și azururi mioritice. Arcuș nevăzut îngâna, pe coarde de simțiri durute, cântece cu haiduci, cu frunză verde și amintiri de acasă, păstrate-n vibrație de romantică întoarcere înspre lumina copilăriei, așa cum păstrează ghiocul zbugiumul mării în furtună.

Monotonia apăsătoare a orelor de învățământ îl va fi durut greu. Gândurile lui sărbătoreau bucurii de primăvară pe malul Sucevei lui dragi, grădinița casei părintești, unde-i creșteau noroc, crăițele și crinii. Melodiile acestea interioare, gândurile retrase-n lumea amintirilor din copilărie, în grădina doldora de floare, îl despărțeau de lumea în care intrase. Gălăgia orașului a început să-i displacă dușmănos. Prăpastie fără leac s-a deschis între lumea rosturilor lui de grădinar de stele și între zburdălniciile școlărești. Anii începură să-i contureze tot mai mult viața de om singuratec, aplecat deasupra cărților cu basme, cu minuni de versuri: „Din negură luna răsare / Și vântul pribeag pe cărare / Un basm povestește la toți. / Ascultă cum freamătă creanga / Și plânge departe talanga /Și basmul”.

Bucuria primelor minuni de ritm și rimă a sărbătorit-o hoinar prin lanuri de aur și holde, în concert seral de greieri și lună plină. Pe urmă au înflorit versuri pe margini de manuale școlare, lămurindu-i ucenicia la izvorul geniului eminescian. Revista „Muguri”, apărută în 1924, trudită mai mult de el, i-a ospețit și încurajat începuturile. Câtă dragoste și sânguință punea el ca să scrie revista cât mai frumos, s-o scoată la piatră cât mai citeț și mai curat! Fiecare nou număr de revistă îi dăruie bucurie înzecită. Lumea începe să vorbească de ivirea unui mare talent. Nădejdi serioase încep să lege de el chezașia de devenire și ridicare pe culmi nebănuite a poeziei bucovinene. Fiecare număr îi poartă scrisul, în versuri și în proză. Nota de duioșie patriarhală și romantism, presărată de nostalgii de toamnă, îi etichetează încercările izbutite, gândurile turnate în formă desăvârșită. Camarazii întru ale redacției și stihuirilor încep să-l stimeze, să-l iubească. Le este conducător. Lucrările versificate devin poezii și găsesc ospitalitate în revistele serioase din țară: „Acolo, pe cărarea copilăriei mele / Nu-i nimeni acuma cântarea s-o înceapă. / Dorm sălciile toate încremenite-n apă / Sub țintuirea mută a focului de stele” (*Noapte*). Caietele primului început ni-l destăinuiesc ca pe un dezrădăcinat al satului, un îndrăgostit al naturii, suferind de boliștea iubiri fără cauză și fără margini. Sub povara uriașă a geniului căruia-i purta numele și marea asemănare în darul poeziei, dar și-n dezlegarea chinurilor lutului în „mister adânc de ape”, prin moarte de corăbier, Mihai Horodnic și-a mistuit ardoarea scrisului în vâlmășag de neliniști și doruri eterne, de trăire a farmecelor naturii divine, până la confundare și depășire. Versurile lui poartă bogății de

imagini cum pomii de primăvară flori de lumină. Vacanțele mari și le petrecea în hoinăreli printre lanurile verzi și prin poiene de codru, sub cer de visuri, pe malul Sucevii, „pe gârla morii” și prin livezi: „Și casa noastră prinsă în brațe de livezi / Și-arinii de la poartă cu frunza lor subțire”. Bibliotecile Rădăuților nu puteau astâmpăra, cu sărăcia lor de cărți, dorul de citit al neîmpăcatului singuratec, ce căuta, în rândurile altora, muzică de alinare și îndemn spre creație nouă.

Parcă sub graba unei presimțiri grele, Horodnic scria mult și de zor. Termină și transcrie piesa de teatru în versuri „File de poveste”, pierdută astăzi, și piesa în proză „Haiducii”, ce înseamnă realizare de trăinicie și mai ales mărturia unui talent nebănuț. Iscălite Mihai Horodnic, T. Dragoș, Radu Octav sau Narcisse (pseudonimele sale), realizările poetice și în proză se înmulțesc.

„Mugurii”, la conducerea cărora a rămas din toamna anului 1925, îi publică și cele câteva schițe care n-au mai avut norocul unei revizuirii și definitive puneri la punct, pentru a fi cinstite cu apariție în volum: *Orfanii*, *Negruța*, *Moșneagul*, *Comoara*, *Copacul*. Pe zi ce merge, poezia lui Horodnic cunoaște o adâncire a sentimentelor și o regăsire pe drumuri proprii: „S-au îmbrăcat în floare grădinile pe rând / Cutremurate toate de vraja unui gând, / Și albe ca zăpada lucesc aprinse-n soare, / Și râd și se tot miră de-atâta sărbătoare (*File de Album*). Sau: „Și drumul năvalnic făcea cotituri /. Până departe-n zări de păduri, / Și țarina plină cu holde și soare / Rădea bucuroasă cu zâmbet de floare” (*Zile de copilărie*). Copleșit de simțurile puternic robite naturii, nopților cu luni și

plânsului de ape pe vaduri, Mihai Horodnic a iubit serafic, a iubit fericirea de a suferi, și-a iubit iubirea. „Cântecele așteptării”, vreo cincisprezece cântece de dragoste, în formă liberă, îi caracterizează lămurit aceasta iubire fără noroc.

Aceste cântece au însă și marele merit de a sfinți o cruce de drum original, marcând mari posibilități de realizare: „De dorul tău / Mă duc pribeag prin țărini / Și mă opresc la umbră de păduri, / Visez și plâng / Și-n urmă nu mai știu nici eu / Nimic de mine”. Sau. „Și-am simții atunci / Cum îmi zboară din mâini / Fericirea / Îngropată-n ochii lui / În care se oglindesc / Depărtările albastre / Și sinilii / Și care te îngroapă în ele / Și pe Tine”(Cântec I). Această pornire avântată înspre cruce de amiază, pentru pârg așteptat și realizare ultimă, s-a sfârșit sub blestem de moarte. Toamna anului 1926, în ziua de 4 Septembrie, a prohodit cu scâncete de vânt și lacrimi de frunze îngălbenite mândrețe de fecior „nărăvit la vis” și la „Cules de stele”. Pe fruntea largă ca o lună plină apasă acum anii și țărâna. Apele care l-au înghițit, pe care el le-a plâns în cântec mistuitor, i-au topit focul inimii. Tragedia sfârșitului pământean al lui Horodnic se aseamănă cu cea a maestrului său, Mihai Eminescu, căruia i-a slujit cu dragoste, credință și talent.

Peste mormântul uitat, peste opera răvășită și pierdută, au trecut anii grei. Grei pentru amintirea lui, grei pentru chinul gospodarilor din Bilca, rămași sărăciți de singurul lor fecior, de nădejdea și marea lor bucurie pe lume. La urcarea crucii bucovinene de realizări poetice și iconare pe culmile pe care se află ca astăzi, a contribuit și

truda talentului netăgăduit al lui Mihai Horodnic. A contribuit în așa măsură, încât, neglijându-i scrisul, literatura noastră de după război rămâne fără posibilități de justă înțelegere în evoluția ei firească. Farmecul poeziei lui Horodnic robește și astăzi pe cititor și revoltă uneori pe cei ce regretă curmarea acestui frumos destin poetic bucovinean la jumătate de urcuș, spre creastă de nemurire și glorie: „Ochi albaștri de cicoare s-au închis pe totdeauna / Și pe straturi romanița scuturată-i pe vecie / Simt acum că primăvara limpezită cc-o să vie, / Dintre bucurii alese mie n-o să-mi dea nici una. / Uite, plânge-o stea departe, singură pe-un cer de fum: / Dă-ți măcar acum în lături de la geam perdeaua albă. / Vântul scutură puternic vițele pustii de nalbă / Și mi-e sufletul, afară, cerșetor rămas pe drum” (*Elegie de toamnă*). Vremea ar fi limpezit frumos cântecul cu prospețimi de izvor și freamăt de zare limpede. Nenoroc, însă, aruncat tristețe de moarte peste așteptările îndreptățite și peste nădejdi, pentru a sfinți cu jertfă primele noastre începuturi literare.

Tragica prăbușire sub stânca de nenoroc și moarte a lui Mihai Horodnic a desăvârșit, sub zodie de tristeți și imensă sinceritate, îngemănarea destinului vieții cu cel al operei sale. Fiecare vers îi poartă un crâmpeli de poveste și singurătate, chinuite de doruri fără margini și așteptări fără plinire. Viața lui și-a scuturat petalele primăverilor de tinerețe în chinul gândurilor de maturitate însetate de dezlegarea marilor probleme nepământene ale părelnicei noastre existențe, iar poezia i-a însăilat în brățări de versuri clare calvarul de neliniști trăite, prin vremelnicia celor nouăsprezece primăveri. De aceea, poezia lui Horodnic se sustrage unei posibilități de amănunțită

analiză literară. Ea poate fi mai degrabă înțeleasă și trăită sufletește, decât cumpănită după legile minții. Totuși, o încercare de lămurire nu e de prisos, pentru că apariția de-o clipă a stelei lui Horodnic pe cerul literaturii bucovinene trebuie subliniată ca un fenomen cu raritate de geniu. Înainte de marele război, Bucovina n-a cunoscut binefacerile unei tradiții de școala literară. Puținele noastre plaivasuri de azur, de atunci, își făceau ucenicia la școala de mare autoritate a „Semănătorului”.

După război, îndrăgostiții cuvântului scris au fost nevoiți să pornească la drum fără sfatul și îndreptarea nimănui. În așa condițiuni pornește la drum și Mihai Horodnic pentru a răsplăti așteptări, pentru a tăia brazdă nouă în ogor înțelenit și a deschide drum larg celor ce aveau să vină după el. În jurul revistei „Muguri” ia naștere o adevărată școală de năzuințe literare. Înfruntând greutatea primelor începuturi, Horodnic s-a angajat scrisului de linie mare. Pornind de la adevăratele izvoare de inspirație românească, din trecutul istoric și cântecul popular, și-a avântat scrisul pe culmi necunoscute până atunci liricii de provincie, având meritul că nu s-a lăsat ademenit de surlele modernismului de import, ci a ascultat de sfatul instinctului sănătos, de copil al țarinei și al satului. Primele neliniști închegate în vers sunt copleșite de farmecul poeziei eminesciene: „În urmă când sclipiri stele, în nopți cu farmece de Mai, / Și când privighetori în crânguri se închinău de-atâta vrajă, / Noi tremurăm, și să ne spunem noi nu puteam, nu era grai / Care să aibă atâta farmec, când luna țese albă mreajă” (*Chemare*), sau uneori josifiene: „Din albe zări / Povești cobor / Cu vraja lor / Acoperind / Dureri pustii / Și visuri

mii” (*Pastel*), pentru a se lămuri mai apoi sub pecete personală: „Și poate cine știe, în serile târzii. / Bunica-și toarce inul și spune la copii/ Un basm frumos c-o fată de împărat pe care/ O mașteră vicleană a dus-o-n depărtare. / Și caierul din furcă s-o fi gătind, și nici / Bunica nu-i pe lume. Copiii-or fi voinici/ Și-or fi murit mulți oameni și poate și-mpăratul” (*File de poveste*).

Ucenicia la „luminile geniului eminescian” a fost binecuvântată de rodnicie pentru că a fost ajutată de talent și mare putere de inspirație. Peste tot, Horodnic apare ca un dezrădăcinat al satului natal. Comorile copilăriei risipite prin țarini și le-a jinduț pururea. Versurile îi sunt grele de nostalgii infinite de toamna târzie și de caval plâns înspre seară „în deal la stână”. În sufletul lui a clocotit mereu poezia satului cu tot trecutul de povești, cu haiduci și zâne, copleșită de nota de duioșie a lucrurilor de demult, duse cu anii să nu se mai întoarcă. Rob măreției naturii, a încercat să-și dăruie sufletul în crâmpie de pastel, dar nu și-a putut mulțumi așteptările, rămânând, în această privință, tributar marelui Eminescu. Sentimentul dezrădăcinării nu rezulta la el din contrastul cu altă lume, ci se definește ca o adâncire a trecutului, a lumii de altădată a poveștilor bunicii, învăluite în negura de amintiri patriarhale. Fire singuratică, pornită spre trăire interioară, mirajul copilăriei i-a înfiorat ades scrisul: „O, vreme trecută, întoarce-mă iară / În carul de-atuncea pe drumul de țara, / Înjugă-mi iar boii de-atuncea la jug / Și varsă-mi în suflet noroc și belșug (*Zile de copilărie*). Tristeți nesfârșite și obsesii de moarte, scuturate din plin peste nădejdi și gânduri scumpe, îi caracterizează și etichetează cântarea dragostei fără noroc: „Din flori, pe

cea mai dragă / Am cules-o și am vrut / Ție să ți-o aduc. /
Și-am văzut atunci cum floarea / Și-a închis pe dată ochii
/ Și-a murit” (*Al cincisprezecelea cântec*).

Rămânând credincios formei clasice, cu excepția cântecelor așteptării, de o vrăjitoare muzicalitate și ele, prin originalitatea creației sale Mihai Horodnic și-a câștigat loc de cinste în istoria literaturii noastre, îndreptându-ne să citim în destinul fulgerat al vieții sale topire de luceafăr pentru a lumina, prin moarte, drumul spre culmi de eternitate al poeziei bucovinene, sfințindu-l drept *Premergător* al splendidei revoluții de luceferi și taină românească, de metaforă creștină a Iconarului.

(Horodnic, Mihai, *File de poveste*,
Cernăuți 1936, pp. 5-14;
Drum, Anul 8, Nr. 2,
aprilie-iunie 1972, pp. 4, 5)

MORMÂNTUL LUI MIHAI HORODNIC
DIN CIMITIRUL DELA RĂDĂUȚI

V. S. CÂRDEIU: Mihai Horodnic

Începutul de toamnă mohorâtă își așterne și de data aceasta mantia ei de frunze ruginite peste mormântul uitat al lui Mihai Horodnic. Șaptesprezece toamne și-au scuturat mereu aceleași nostalgii și nepăsări (până în 1943 – n. n.). Nimeni nu-l mai pomenește și nimeni nu caută să răvășească trecutul lui Mihai Horodnic.

Născut la 15 Iulie 1907, în comuna Bilca, județul Rădăuți, visătorul Mihai a crescut în murmur de ape, freamăt de codri, foșnet de holde. Părinții săi, Alexandru și Anița Horodnic, își vedeau nădejtile întruchipate în unicul fiu și-l iubeau cu toată ardoarea lor. Creștea ca un Făt-Frumos din basme și micul lui suflet căuta infinitul, iar ochii, spre boltă înstelată: era neliniștit să afle misterul.

Făcându-și școală primară din sat, trecu la liceul din Rădăuți, unde-și găsi mediul prielnic de dezvoltare intelectuală. De pe când era încă în clasa a III-a de liceu, neastâmpărul poeziei îl obseda și-ncepu să dea la iveală poezii tot mai bine reușite, câștigându-și admirația colegilor și profesorilor săi: se întrezărea poetul de mai târziu, ce-avea să cânte viața de haiduc, misterul apelor, holdele de aur și nopțile cu lună plină.

„Pornit din legendă de plug și frunte-n sudoare să însângere crinii inimii, legănată-n murmurul undelor de Suceavă pe vad, de prundișuri și în ploaie albă a crizantemelor de lună, în nopți de vară, pe drumuri de lumină și școală, puiul de țăran, mândru ca un măr domnesc pânguit, purta sub pieptar de suman alăută de doină munteană și infinituri azurate de mioriță. Arcuș nevăzut îngână pe coarde de simțuri durute cântece cu haiduci de odinioară” (*V. I. Posteuca*). A părăsit satul copilăriei sale și s-a dus la oraș, să învețe carte, dar mereu l-a durut depărtarea de locurile amintirilor sale:

„Acolo, pe cărarea copilăriei mele
Nu-i nimeni acuma cântarea s-o înceapă,

Dorm sălciile toate încremenite-n apă
Sub țintuirea mută a focului de stele” (*Noapte*).

Toată durerea dezrădăcinării și-o revarsă în
versuri ca pe-o destăinuire și „își mistuia ardoarea
scrisului în vălmașag de neliniște și doruri eterne”.

Versurile lui sunt pline de imagini, ca un pom
înflorit în toi de primăvara, și, citindu-le, îl vezi pe
neliniștitul Mihai hoinărind prin țarini cu părul vâlvoi și

„Cu tata alături, în carul cu boi,
Ieșeam dimineața pe poartă la noi
Și drumul năvalnic făcea cotituri
Până departe în sări de păduri” (*Zile de copilărie*).

sau pe malurile Sucevei și, așezat pe țărmul apei,
asculta murmurul valurilor:

„Mult mister ascunde apa în adâncul ei de unde,
Când cu farmece de aur luna-ntrânsele pătrunde!”
(*Mult mister*).

Orașul, cu gălăgia lui, îi deveni de nesuferit și se
gândea cu drag la casa părintească, „prinsă în brațe de
livezi”, „la arinii de la poartă, cu frunza lor subțire”, ori la
crăițele și crinii din grădină. Suferea mult...

În 1924, apărură, la Rădăuți, revista „Muguri”, pe
care o și conduse un an, și în care-și publică primele
versuri, pe când era elev în clasa a V-a, și purta
pseudonime ca: T. Dragoș, Radu Octav și Narcise. Tot în
această revistă apărură și câteva încercări de schițe, care

nici măcar n-au avut norocul să fie publicate într-un volum: *Orfanii, Negruța, Moșneagul, Comoara, Copacul* etc.

Încercările sale deveneau din ce în ce mai originale, după ce dibui, câțva timp, pe urmele lui Eminescu sau Șt. O. Iosif. S-a regăsit și urca pe culmi nebănuite, plin de avânt, cu dorința de a căuta mereu, mereu...

Iubea natura cu misterele ei, hoinărea în nopțile cu lună, ascultând plânsul apelor și cum „bat piuele tare pe gârlele sure”. Devenea tot mai sigur pe condei, versurile apăreau cizelate ca boabele de rouă și proza curgea ca o rază caldă de lună:

„Ochii-albaștri de cicoare s-au închis pe totdeauna
Și pe straturi romanița scuturată-i pe vecie...
Simt acum că primăvara limpezită ce-o să vie,
Dintre bucurii aduse, mie n-o să-mi dea nici una”
(*Elegia de toamnă*).

Apele cu tainele lor erau motive de cântec și nu arareori îl găsim pe Mihai la „gârla morii” sau pe malurile Sucevei, când:

„Numai eu tăcut și palid rătăcesc pe mal de ape
Și uitându-mă în unde las privirea ca să-mi scape
Pe întinderi necuprinse” (*Mult mister*).

Poate cineva din el îi spunea că tot valurile vor fi acelea care-l vor înghiți și-i vor închide pleoapele pe vecie...

Dar în scurta lui viață, a scris mult, mult de tot. Simțea chemările și coardele sufletului său au cântat durerile lui, neliniștea și deznădăjduirea.

„Mihai Horodnic a iubit serafic, a iubit fericirea de-a suferi, și-a iubit iubirea”, dar în care n-a mai avut noroc și „Cântecele așteptării”, cincisprezece la număr, ni-l arată ca pe o ființă ursită de soartă, neiubit de nimeni:

„De dorul tău
Mă duc pribeag prin țarini
Și mă opresc la umbră de păduri;
Visez
Și plâng,
Și-n urmă nu mai știu nici eu
Nimic de mine” (*Întâiul cântec*).

Scrise într-o formă liberă, cântecele stau ca o piatră la începutul realizărilor, ce-aveau să urmeze, în scrisul original. Și ce frumos ne apare, când îl vedem pe Mihai, un copilăș, așezat pe-un colț de vatră, într-o noapte târzie, și-ascultă, în liniștea profundă:

„Un basm frumos c-o fată de împărat pe care
O mașteră vicleană a dus-o-n depărtare”,

pe care îl povestește bunica, torcându-și fuiorul:

„Și caierul din furcă s-o fi gătit și nici
Bunica nu-i pe lume... copiii-or fi voinici
Și-or fi murit mulți oameni și poate și-mpăratul”
(*File de poveste*).

Apoi, plecat din sat, privește înapoi peste vremuri
și-ar vrea să fie cel ce-a fost odinioară; dar vremea e
crudă și merge tot înainte:

„O, vreme trecută, întoarce-mă iar
În carul de-atuncea pe drumul de țară
Și-njugă-mi iar boii de-atunci la jug
Și varsă-mi în suflet noroc și belșug!”
(*Zile de copilărie*).

Pe lângă proză și versuri, Mihai Horodnic mai
debută cu două piese de teatru: *File de poveste*, în versuri
și care s-a pierdut, și *Haiducii*, în proză, „ce-nseamnă
realizări de trăinicie și mai ales mărturie de adâncimi de
talent nebănuite”.

A încercat pe toate tărâmurile de manifestare
literară și a reușit în toate. Urca spre înălțimi din greu, cu
fruntea împodobită de stele, dar n-a ajuns acolo unde ar fi
trebuit să ajungă.

La 4 Septembrie 1926, tânărul poet bucovinean
Mihai Horodnic s-a prăbușit sub zodie de nenoroc și
moarte năprasnică în apele Suceviței.

A iubit apele și le-a cântat murmurul lor sub
noianul de raze ale lunii, pentru ca tot ele să-l îmbrățișeze
în undele lor.

L-au plâns părinții și de-atunci „arini de la poartă” foșnesc strident, gărla morii a secat, iar „carul cu boi” nu mai scârțâie pe drumuri de țară. „Peste țărâna mormântului de la Rădăuți, logodit în tinerețe și vis stelar, toamne multe au nins nostalgii și funigei de uitare... Uitare și vinovată indiferență s-a așternut și peste versurile lui de duios patriarhism și curată simțire românească.

L-au uitat și prietenii, și urgia vremii, crucea pe care erau scrise, în litere cernite, drumul acestei sclipiri, care a fost Mihai Horodnic:

„Pribeag pe-un drum de soare cum am pornit să merg
Și deznădejdea toată din suflet să o șterg,
S-ajung în țara unde mai albi în floare-s merii,
Să sorb dintr-o sorbire izvorul primăverii...
Dar m-am oprit din drum” (*File de album*).

Da, s-a oprit din drum, în vârstă de 19 ani, când pășea mai sigur.

(*Bucovina Literară*, anul III, nr. 70,
3 octombrie 1943, p. 7)

E. Ar. ZAHARIA:

Cine este Mihai Horodnic?

„Și aceasta se întâmpla prin anii 1923-1924. Erau de-acum strânși ghem într-un fel de cenaclu tradițional la Rădăuți, care la liceu s-a continuat până azi, recunoscut apoi de școală, iar revista „Mugurul” a căpătat îngăduiala direcțiunii să apară oarecum oficial, în gata întregii lumi școlare, ba și pentru exterior, cu numele „Muguri”, în februarie 1924.

Ce bucurie rară! Să vezi revista aceea pe care au picurat luminile privirilor lui Mihai Horodnic, s-o vezi acoperita cu romantice heleșteie albastre și cu plâns muzical de tei și de mesteceni ce-și scuturau melancolia peste chipul cu obraz rumen al poemelor; să vezi zăvoaiele, colinele dulci, ape ce visau ca niște domnite adormite lângă versurile în care strălucea depărtat luna sau fuiorul de nea al colindelor, ca niște constelații pe veci aprinse, ce înduioșare!

*

Din februarie 1924 până în 1926, revista „Muguri” a fost redactată prin stăruința, munca, migala și îndărătnicia lui Mihai Horodnic, la a cărui încăpățănare de a scoate revista cu orice preț s-au alăturat și ceilalți, cei dintâi cavaleri ai poeziei. În „Muguri” au apărut

aproape toate poeziile lui Mihai Horodnic, în „Muguri” a debutat ampla inspirație a lui Iulian Vesper (pe atunci, Oreste și T. C. Grosu), Ionel Negură, acolo toți ceilalți, până la Ion Roșca (E. Valerian), Aurel Prelipceanu și Constantin Rotariu.

La „Muguri” trebuie să-și aducă aminte și E. Giurgiuca, Ardeleanul, cum a colaborat și poate mai are pe undeva scrisori de la cei dintâi poeți iconari ai Bucovinei.

În vremea aceea, la nici o altă școală din Bucovina nu se manifestaseră încă elevii cu asemenea interesante acțiuni. Mai târziu, a apărut, la Cernăuți, revista „Speranța” a unui liceu de băieți și, după aceea abia, confederația estică a dlui Barbu Slușanschi, de la liceul „Aron Pumnul”, nici nefiind vorba de mult mai tardiva tabără literară a dlui Mircea Streinul, cu „Caietul celor 4”.

„Muguri” apărea lunar sau o dată la două luni, cu bucăți în proză și versuri, note, cronică, ultimele fiind din pana lui Horodnic.

Cine este Mihai Horodnic și meritul lui poetic au spus-o, cu pricepere, domnii Iulian Vesper, în „Orion” (I, 6, 15 Iulie 1933) și „Glasul Bucovinei” (19 August 1936), Vasile Posteuca, în ediția de poezii „File din poveste” (Ed. „Mitropolitul Silvestru”, Cernăuți) și în „Haiducii” (Ed. I. E. Torouțiu, București). Dar mi se pare că s-a insistat prea puțin asupra sufletului ce l-a pus, ce l-a dăruit acest adolescent excepțional, talent surprinzător de precoce, pentru a grupa cu folos inspirațiile

camarazilor, pentru a crea și menține o atmosferă de poezie și de fertil entuziasm. El era cel mai entuziast; el era totdeauna gata să găsească câte ceva nou, o ieșire, ca să nu închine steagul. Asupra rolului acestui animator va trebui să se mai revină, precizându-se, spre cinstirea lui, cât i se datorește. Horodnic era de-acum în clasa a VII-a, în anul 1926. „Muguri” era în anul III. De un an, el era conducătorul „Mugurilor”, al Olimpului și al dansului de muze.

Cu ce bucurie și emoție priveam pe acești, pentru noi, aproape titani de la Rădăuți, pe Iulian Vesper, de cure-mi aminteam încă, ușor, puțin, deși în lumina solara a unei recreații de primăvara, de la școala primară, pe un neted imaș verde, și pe ceilalți, plimbându-se prin luminoasele spații ale Rădăuților.

Căci pe toți îi vedeai, pe vremea aceea, la Rădăuți, mai cu seamă vinerea, în zi de iarmaroc, și când toată școlăria se revărsa în ora, de acoperea străzile cu viermățul simpatic și nesfârșit. Oricine a văzut, pe atunci, o zi de târg, în vacanța mare, a rămas încântat de mulțimea intelectualilor ce se ridicau din județ, ce mișunau, ce se evidențiau peste tot. Acolo se puneau la cale alte și alte isprăvi, cu toată vigoarea sufletului tânăr și tot mai tânăr! Căci așa au fost Romanii de la Rădăuți totdeauna!

În toamna lui 1926, niște inspirați, printre care Mihai Horodnic și Iulian Vesper, s-au dus la râul Sucevița ca la un pârâu al Trandafirilor, să se scalde. În ziua de 4 septembrie, Mihai Horodnic s-a înecat, iar la 6

septembrie era înmormântat – un nespus de impresionant car funebru trecu, de la Biserica lui Bogdan Vodă, pe strada Ștefan cel Mare, spre cimitirul orașului, urmat de o apă de lume, când l-a văzut subsemnatul pe Mihai Horodnic – și bătea un soare domol, cu prelungiri de aur pe sub streșinile orașului de atunci, parcă tot mai întristat. Tineretul școlar mai avut-a vreun idol ca Mihai? Erau așa de tragice pe ziduri afișele mortuare ce anunțau izbăvirea lui Horodnic și despărțirea de „Muguri” și ca atunci niciodată nu mi s-au părut mai inutile ușile cele mari, închise, ale liceului „Eudoxiu Hurmuzachi”, iar anunțul mortuar de pe ele, înfiorător, sinistru strălucea de perversă satisfacție.

Cu moartea lui, revista la care era conducător din toamna anului 1925, efectiv abia din 1926, primește o lovitură atât de sensibilă, încât, afară de numărul omagial, excepțional editat la tipografia Blondovschi și dedicat integral dispărutului, unde se publică și poezii inedite, cu chipul de suav Apollo, nu mai apare o bună bucată de timp. Cât elan nu pusese Horodnic, chiar de la început, din 1924, să fie cât mai cuceritoare și mai curată revista! Bucuria cea mai mare el o avea! Nădejdiile cele adânci de el se legau cel mai mult. Așa ni-l arată contemporanii, cei ce l-au cunoscut de aproape. Cu fiecare număr, pe lângă versurile și proza lui, era toată bucuria lui Horodnic. Să vedem cum ni-l evocă admirabilul lui camarad, Iulian Vesper, în „Glasul Bucovinei” din 19 August 1926:

„Iată-l pe Mihai aplecat deasupra lucrului. Lampa târzie fumează. Părul lui mătăsos, răzvrătit în bucle de smoală peste fruntea incomparabilă, are sclipiri albastrii,

șerpuitoare. Degetele agile petrec foaie după foaie pe piatra șapirografului. Nările mici freamătă de plăcere. Vraful de hârtii se mărește. Măine „Mugurii” vor fi pe piață.

Fiindcă așa a fost Horodnic: o energie, o suavitate ce ar fi putut dărâma munții. Visătorul dispărea în fata gândurilor, când acestea puteau fi puse în aplicare. O ureche atentă, o încordare de fier le transforma în acte, cu frumusețile vizibile ale visului. Pentru această trudă îl iubeam: ca și Aurel Vlaicu, care-și înfiripează de mic o jucărie a dorului de zburat, din trei lemne și o nălucire de motor, Mihai Horodnic întruchipează din hârtie, tuș violet și un șapirograf o adresa către ideal, un mesagiu al adolescenței triumfătoare și, mai mult, o slovenire de simțire românească ferventă și entuziastă”.

Pentru „Muguri” frumoasa epocă eroică aproape trecuse. În jurul revistei se născuse o adevărată mișcare, o puternică școală literară, al cărei corifeu, sub rază eminesciană, era entuziastul imbatabil Horodnic, în ale cărui inspirații juvenile se recunosc, mai mult ca la ceilalți, stemele mereu regale ale cântecului popular și temele eterne ale mării poezii. Mai era aceasta prima școală literară postprimbelică din Arboroasa și ea interesează pentru pulsul vieții noastre culturale, pentru cantitatea de elan și încredere răspândite în fiecare, pentru persistența de a obține noi și însemnate victorii spirituale.

Se vede că lui Horodnic nu i-a fost dat să-și vadă draga lui revistă tipărită; acest vis l-au făurit în faptă alții,

dar el rămâne înainte-mergătorul pe drumul acesta al idealului.

Legănat și sărutat cu sărutul de osândă neagră al morții, el s-a dus mai devreme decât am vrut, decât trebuia, și, peste ani, tot așa de neașteptat de nimeni, Ion Roșca îi imita. tăcut, destinul.

El „s-a mișcat viu printre noi, când eram o clasă de elevi gălăgioși, chiulangii poate, clasa a VII-a a anului 1926. Dar lumina rourată, ce se strecura prin genele dese ale elevului Horodnic, va proiecta încă mult asupra Bucovinei românești neliniștea unui adolescent ce-și caută visurile” (Iulian Vesper, *ibidem*).

Revista „Muguri” a fost avântul de tinerețe, de sacrificiu și de poezie, cum prea puține a mai cunoscut, de atunci, Arboroasa: fără șefie, fără cârteli și fără cartelă doctrinară, fără gelozie, ci cu dragoste curată.

„Până la el, strie tot Iulian Vesper, în „Orion” (I, 6, 15 iulie 1933), într-un articol, „Luceafărul poeziei bucovinene”, peisagiul bucovinean se păstrase arid, cristalizat în frumuseți reci, propriu unui sistem filosofic. El rămâne cheia de boltă a liricei bucovinene contemporane”.

Contemporanii lui Horodnic sunt Iulian Vesper, Ionel Negură, Ion Roșca, C. Rotariu, Eftimie Galan, Ghedeon Coca, E. Prelipceanu și alții, a căror atingere cu literatura a fost numai un incident fericit și uitat al tinereții, tinerețe animată de geniul precoce al poetului.

Între acești robuști plaivasari, am văzut și pe agilul Eugen Drăguțescu, pictorul de la Roma și Milano, care, la 23 noiembrie 1926, a interpretat rolul celui mai tânăr personaj (copilul Brumărel) din piesa lui Horodnic „Haiducii”.

Tradiția unor strânse legături cu literatura s-a păstrat la „Eudoxiu Hurmuzachi”, datorită, totdeauna, sufletului înțelegător al profesorilor Ilie Vișan și Ion Dan, ca și directorului Em. Isopescu, cunoscut cărturar, specialist în literaturile clasice și în cea franceză.

Din acest neîtrerupt elan artistic și cultural s-a stârnit noua redacție a „Mugurilor”, societatea literară „Bogdan Dragoș” (cu Eugen Gorescu, George Putneanu, V. Berculeanu), la care s-au adunat maldăre de folclor, ba și istețul, neîntrecutul Album etnografic „Județul Rădăuți în imagini”, tot acestui crescând interes rădăuțean îl putem atribui, fără a anticipa, asupra celorlalte manifestări.

Un răstimp, când colaboratorii de la „Muguri”, împrăștiați de fatalitate, se pregăteau să intre la Universitate, revista apare sporadic. În 1927, apare (anul IV, nr. 1, 2-3) la Botoșani, la I. Cojocariu, în format nou, cu colaborări de la Mircea Ciobanu; Toma Novac, Nestor Deleanu, M. Strungaru (pe care-l întâlnesc în paginile ziarului „Bucovina”), Șt. Grigoriu, Nicu Rândunel, Ionel Negură, mai toate pseudonime. Se publică și din Mihai Horodnic („File de poveste”).

De data asta, are și o interesantă cronică a revistelor mari („Gândirea”, „Datina” etc.) și cronică locală și se pare că a fost redactată de Ionel Negură.

Dar octavanii aceștia sfârșesc liceul și revista rămâne uitată o altă bucată de vreme.

Ce eveniment era pentru noi apariția „Mugurilor”! Fiecare bucată, în proză sau în versuri, fiecare rând, șapirografiat sau tipărit, era citit, recitat, răscitit, tălmăcit, discutat, admirat și autorul se bucura, în ochii celorlalți, de o trecere cu totul deosebită!

După doi ani, la 1 februarie 1929, C. Rotariu, care publicase o frumoasă colindă, „Florile dalbe”, reia firul de glorie al revistei. Dar, probabil din neatenție, „Muguri” apare datat tot cu „an. IV. nr. 1” (pe februarie 1929) și nr. 2-3 (pe martie-aprilie 1929), ca și cel de la Botoșani, din 1927. La această a treia serie de „Muguri” publică postum Mihai Horodnic, din ale cărui „File de poveste” rămăseseră manuscrise la C. Rotariu, apoi: E. Valerian (Ion Roșca), M. Ciobanu (C. Rotariu), care ia cuvânt în chestia generației „mucosorum”, A. Prelipceanu, Ghedeon Coca, F. Vedeanu, I. Isopescu, E. Pop de la Suceava, A. Cerneanu, V. Niculcea și Chira Dionisie. Se publică traduceri din Baudelaire, Mistral, Molière, J. J. Tharaud; recenzii despre O. Cazimir, Z. Stancu, M. Sadoveanu, Bucuța, toate de Ion Roșca, versuri, proză, note. Ba s-au prevăzut și trei premii în bani pentru cele mai bune lucrări primite la revistă. Redacția este la Internat. Cu venirea primăverii, se mută

în str. Cornelson 20, unde, multă vreme, locuise și Mihai Horodnic.

De data asta, viața îi e precară, mult mai scurtă; numărul 4, anunțat pentru 25 mai, nu mai apare niciodată. Entuziasmul scade; C. Rotariu părăsește liceul, revista ia vacanță lungă.

Dar în ianuarie 1934, dl George Putneanu îi scoate trecutul și mai publică un singur număr (an. V. nr. I, 1934), în format liliputan, iar redactorul spune: „Am răsfoit arhivele liceului și le-am găsit minunate. Câțiva băieți de inimă au scos, acum zece ani, revista „Muguri”. Prin stăruința dlui profesor Ilie Vișan și prin râvna celor câțiva elevi harnici, această revistă a apărut patru ani. După terminarea liceului a celor din urmă colaboratori, a încetat apariția ei, în 1929”. Acest număr îl semnează Putneanu, iscălit, și Mircea Cricov, Valerian dela Țară, Panait Ramură. Poezii mici, proză de debut. La cronică, despre „Golia” lui Ionel Teodoreanu și despre „Carte de iconar” a lui Mircea Streinul; despre revistele „Junimea literară” și „Orion”, cu ocazia morții lui Ion Roșca, despre care dl George Putneanu scrie: „Acest bun prieten al oamenilor și al pământului a trăit puțin și s-a vorbit puțin despre el”.

Tot de aci aflăm că, în vara lui 1933, Bucovina avea șapte reviste literare, dintre care, în 1934, nu mai rămăseseră decât trei.

Aceasta este frumoasa, dar și tragică evoluție a revistei „Muguri”. Cine știe când se vor mai ridica noi

plaivasuri inspirate de azur și cine va relua eroic
Andromeda suferințelor lui Horodnic pentru a reînvia
proaspăt o atmosferă, un ideal, o victorie, semne al
prezenței spiritului viu printre noi” (Zaharia, E. Ar.,
Antologie rădăuțeană, Cernăuți 1943, pp. 14-19).

Cuprins

Mărturisitorii: Mihai Horodnic, 2

Cuvinte pentru început, 5
Al șaselea cântec, 7
Noapte, 8
Zile de copilărie, 9
Și poate, cine știe, 10
Privește-i!, 12
Noapte albă călătoare, 13
Din file de album, 15
Scrisoare de toamnă, 16
Elegie de toamnă, 17
Cântec de toamnă, 18
Mult mister, 19
Și e păcat aice degeaba să mă ții
Noapte, 22
E-atâta pace-n seara asta, 23
Chemare, 24
Întâiul cântec (Cântecele așteptării), 25
Al treilea cântec, 27
Al cincilea cântec, 29
Al șaselea cântec, 30
Al optulea cântec, 32
Al cincisprezecelea cântec, 34
Din închisoare, 36

REFERINTE CRITICE:

Vasile POSTEUCĂ: Mihai Horodnic, premergător al iconarismului, 39

V. S. CÂRDEIU: Mihai Horodnic, 48

E. Ar. ZAHARIA: Cine este Mihai Horodnic?, 55